

Bijdrage RTG Digitalisering HO, 20 november 2019

Thijs van den Broek

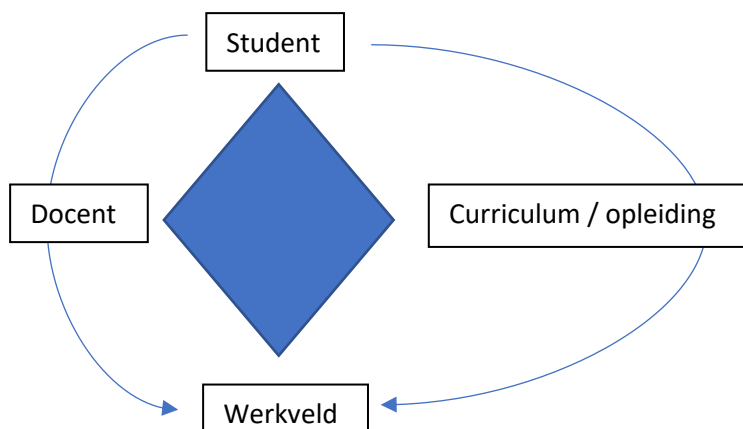
Docent Global Project and Change Management, Windesheim Honours College

Na een carrière in consultancy en als (project)manager bij profit en not-for-profit organisaties, ben ik ongeveer 7 jaar geleden het hoger onderwijs in gegaan. De laatste jaren heb ik les gegeven, het management van opleidingen gedaan en diverse projecten geleid binnen Nederlandse HBO en WO instellingen.

Een van de onderwerpen waar ik les over geef is “de digitale transformatie”. In de wereld buiten HO instellingen voltrekken zich grote veranderingen. Hele bedrijfsketens worden op z'n kop gezet en het business model van vele organisaties is drastisch veranderd. Dit alles onder invloed van digitale ontwikkelingen.

Deze digitale veranderingen zijn een middel of een ‘driver’ van verandering. Digitalisering in het HO is geen doel op zich, maar iets dat positieve verandering mogelijk maakt of zelfs noodzakelijk maakt.

Om het speelveld te duiden, zie ik dit als een soort Wybert dropje van vroeger. De student volgt een opleiding als voorbereiding op een maatschappelijke carrière (hier werkveld genoemd). Hierbij gaat hij zowel links- als rechtsom. De twee punten die ik vandaag wil aanstippen, gaan over deze twee routes.

Thema 1: keuzevrijheid van de student

Zoals hierboven gezegd, zijn in de wereld buiten het HO grote veranderingen in het business model gaande. Consumenten worden producenten (Uber) en de keuzevrijheid van de consument is zeer vergroot. In het HO is in de kern de wijze van organiseren gelijk gebleven. De propositie is nog steeds, kies een opleiding en volg onze route naar een diploma. En het financieringsmodel is ook gelijk gebleven. Een HO instelling – of daarbinnen specifiek een opleiding – krijgt betaald als een student zijn primaire inschrijving daar heeft. Natuurlijk is de overhead projector wel vervangen door een smartboard.

Maar als we vragen aan onze studenten wat ze willen, dan geven velen aan dat ze meer keuzevrijheid willen. In hoe het onderwijs aangeboden wordt (didactiek), welke vakken zij nuttig vinden voor hun maatschappelijke carrière en op welke wijze zij kunnen aantonen dat ze competenties beheersen.

Opleidingen die hier nu mee experimenteren of dat willen, lopen in de praktijk aan tegen de eisen die NVAO aan accreditatie stelt en de financiering vanuit OCW. Of de eisen die CDHO stelt aan het starten van een nieuwe opleiding. Als een instelling wil inspelen op een toekomstige arbeidsmarktbehoefte, dan is het zeer lastig dit richting CDHO aan te tonen. Of

als studenten niet specifiek een opleiding volgen aan een instelling maar meer een diploma (mix&match) willen samenstellen, dan past dit niet in het CROHO stamien. Stimuleren dat studenten aan andere hogescholen eens een vak volgen, strandt vaak op roosters, financiering, etc. Als we de student als consument zien van onderwijs, dan zouden meer beslissingen bij hem moeten liggen. Gevolgen voor accreditatie, financiering, en dergelijke zouden door die bril gezien moeten worden. Hier kan de politiek voor zorgen door meer speelruimte te geven.

Thema 2: digitale vaardigheid

In de praktijk heeft een student, zeker op het HBO, veel met zijn docent te maken. Veel docenten zijn slechts beperkt digitaal vaardig. Basiszaken zijn op orde, maar nieuwe technologieën die in bedrijven, organisaties gebruikt worden, zijn vaak onbekend. Dat is een probleem richting werkveld. Maar ook vanuit de belevingswereld van de student. In het PO en VO wordt al veel verder digitaal gewerkt, dan in het gros van de HO opleidingen.

Mijn pleidooi is hier niet om alle docenten in het HO meer digitaal vaardig te maken. Ik geloof dat er veel goede en bevlogen docenten zijn. Expertise die je niet hebt, zou je van buiten moeten halen. Dat betekent samenwerkingen met bedrijven, opleiders, andere universiteiten om delen van het curriculum te verzorgen. Dat mag en kan al, maar zorgt voor veel georganiseer rondom kwaliteitszorg en in het huidige rekenmodel van veel instellingen is de financiële ruimte ook moeilijk te vinden.

Als de norm wordt, dat een opleiding niet alles zelf hoeft te doen, zou dat moeten reflecteren in de kwaliteitseisen. Nogmaals, er is al veel ruimte, maar die wordt binnen instellingen vaak niet gevoeld. Dus het pleidooi hier is om meer externe invloeden binnen te halen in de interactie tussen student en docent.

Afsluitend

Binnen Windesheim is er veel onderzoek gedaan naar de wensen die zowel studenten, docenten als ondersteuning hebben rondom digitalisering. Een groot deel van de studenten heeft geen grote wensen en is grosso modo tevreden met hoe het gaat. Maar een belangrijk deel wil – zoals gezegd – meer keuzevrijheid. Die zal beter gefaciliteerd moeten worden en vraagt om het herzien van de kern van hoe het HO georganiseerd is (per opleiding). Tevens blijkt uit ons onderzoek – en uit de praktijk als stagebegeleider – dat we als HO instellingen nog tekort schieten in het digitaal vaardig maken van onze studenten. Hiervoor zouden we veel meer externe invloeden in het onderwijs moeten toelaten, en nadenken hoe de kwaliteitseisen hierin faciliterend kunnen zijn i.p.v. belemmerend.